

Kemiönsaaren ruokaketjun SWOT -yhteenvedo

Kemiönsaaren kunta on pieni ja kaksikielinen, 6600 asukkaan saaristokunta, jossa on suurin piirtein saman verran vapaa-asukkaita. Kemiönsaaren maantieteellinen sijainti, kunnan saaristo-osat ja vapaa-ajan asukkaat luovat haasteita paikallisille elintarvikealan yrittäjille.

Paikallisen ruokaketjun erityispiirteitä ovat mikroyrittäjyys, vahva alkutuotanto, matkailu ja sesonkiluonteisuus, yhteisöllisyys ja yhteistyö, artesaaniruoka sekä pienet vaihtoehtoiset ruuan suoramyyntikanavat (kuvio 1 kuvaa tilannetta koko Turunmaan osalta).

Elintarvikkeita jalostavat yritykset edustavat pääasiassa seuraavia toimialoja: leipomotuotteet, marjat, hedelmät ja kasvikset sekä kalanjalostus. (kuvio 2 kuvaa tilannetta koko Turunmaan osalta).

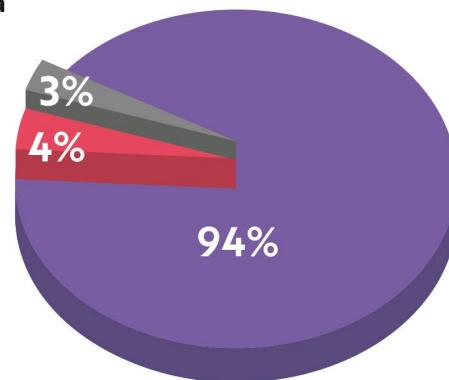
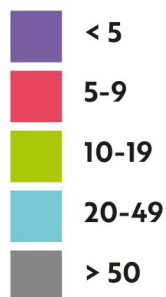
Kuvio 1.
Turunmaan jalostavat elintarvikeyritykset kokoluokittain 2020

Turunmaa

Yhteensä 52 yritystä, joista luomua jalostavia 2.

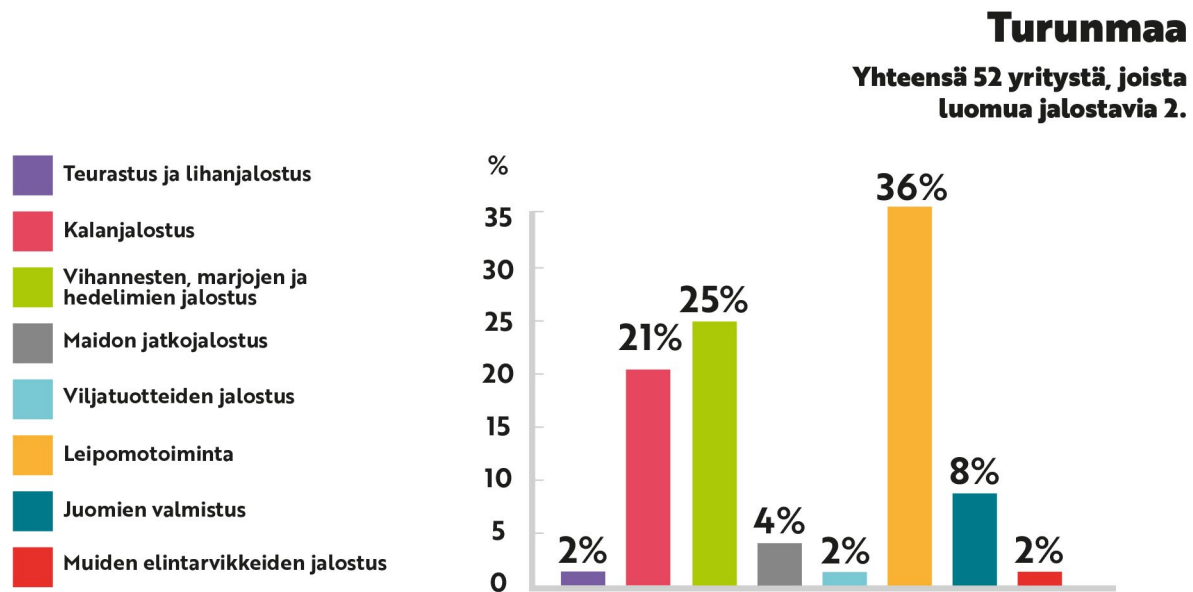
Henkilöstön määrä

Lähde: Aitoja makuja yritystlasto 2020, jalostavat elintarvikeyritykset kokoluokittain.

Kuvio 2.

Turunmaan jalostavat elintarvikeyritykset toimialoittain 2020

Lähde: Aitoja makuja yritystlasto 2020, jalostavat elintarvikeyritykset toimialoittain.

Kemiönsaarella tehtiin vuoden 2021 maaliskuusta syyskuuhun yhteensä 20 syvähaastattelua. Covid-19-suositusten vuoksi suurin osa niistä tehtiin virtuaalisesti teamsillä tai zoomilla. Haastatteluissa kävi ilmi, että nykytilanteessa tarpeet ja tulevaisuudennäkymät vaihtelevat toimialan mukaan.

Taulukko 1.

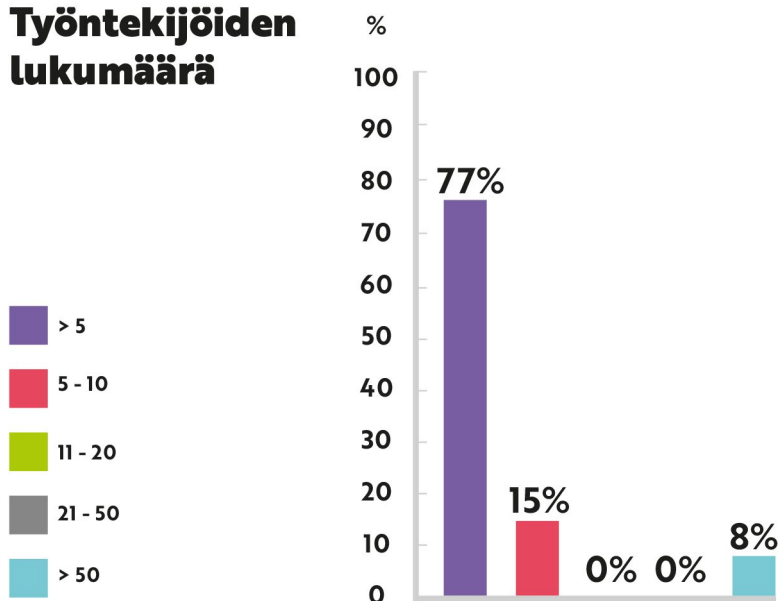
Haastatellut ruokaketjun yritykset Kemiönsaarella

Haastateltavien yritysten toimialat	Määrä
Raaka-ainetuotanto	3
Elintarvikkeiden ja juomien valmistus yhteensä	10
• Juomien valmistus	1
• Teurastus- ja lihanjalostus	1
• Kalanjalostus	2
• MaHeVi (marjojen, hedelmien ja vihannesten) jalostus	4
• Maidon jatkojalostus	0
• Viljatuotteiden jalostus	0
• Leipomotuotteiden valmistus	1
• Muiden elintarvikkeiden jalostus	1
HoReCa (hotel, restaurant and catering)	4
Kauppa	2
Matkailuyritykset	0
Teknologia	0
Logistiikka ml. aluetukut	0
Reko-lähiruokarengas	1

Suurin osa Kemiönsaaren jalostavista elintarvikealan yrityksistä oli yksinyrittäjiä ja perheyrittäjiä, joiden liikevaihto oli alle 100 000 euroa. Saariston yrittäjille on myös tyypillistä toimia samanaikaisesti eri aloilla, kuten ruoan tuottajana ja jalostajana (taulukko 2).

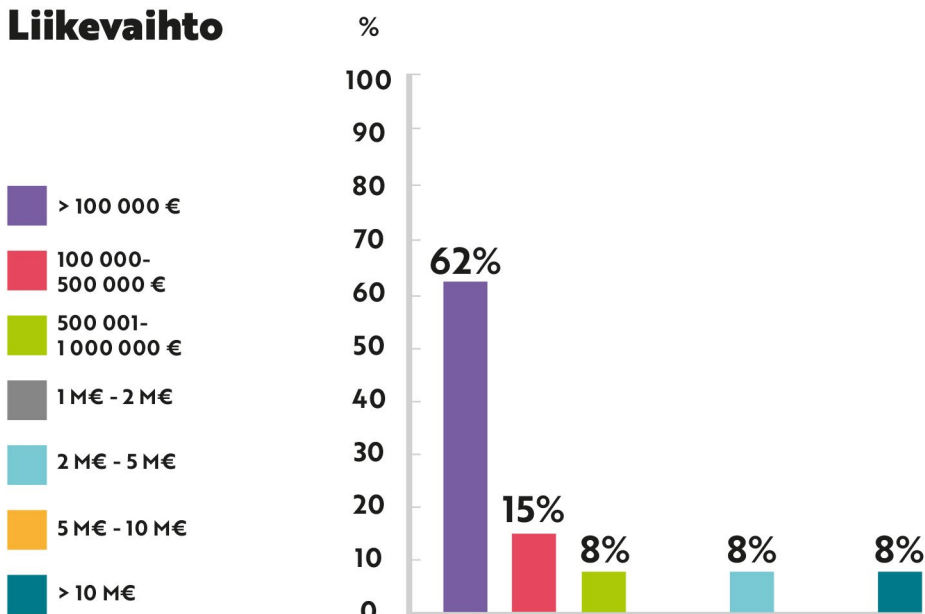
Taulukko 2.
Haastateltujen ruokaketjun yritysten työllistävyys Kemiönsaarella

Työntekijöiden lukumäärä

Taulukko 3.
Haastateltujen ruokaketjun yritysten liikevaihto Kemiönsaarella

Liikevaihto

Kaikki vastaajat totesivat päämääränään olevan toiminnan kehittäminen jossain (tai monessa) suhteessa, muttei välttämättä kasvu. Erityisesti kävi ilmi, että perheyrittäjien tavoitteena on usein pääasiassa työllistää perheenjäseniä silloin kun harjoitetaan samanaikaisesti maa- ja metsätaloutta sekä maatalu-toimintaa.

Pääasiassa Kemiönsaaren elintarvikealan yritykset toimivat lähialueella. Markkina-alue korreloi voimakkaasti yrityksen koon kanssa. Isoilla tuottajilla on yleensä myös isompi maantieteellinen markkina-alue, tavallisesti pääkaupunkiseudun suuntaan. Lähes kaikki haastatellut yrittäjät harjoittivat suoramyyntiä jossain muodossa. Sen liikevaihto ja määrä vaihtelivat kuitenkin voimakkaasti toimijoiden välillä.

Yrityksillä, jotka olivat hyödyntäneet suoramyyntiä suotuisaa maantieteellistä sijaintiaan, oli syntynyt merkittävää kasvu viimeksi kuluneiden 3–5 vuoden aikana. Erityisesti jälleenmyyntisegmentti on kasvanut, mikä tarkoittaa samalla uusia yhteistyömahdollisuuksia paikallisten tuottajien kesken.

Paikalliset markkinatapahtumat (September Open, Äppeldagen, joul- ja pääsiäismarkkinat) sekä torimyynti (vain vilkkaimpina aikoina 3 krt/vko) ovat tärkeitä puolueettomia myyntikanavia, joita hyödyntävät lähinnä yksinyrittäjät ja perheyrittäjät.

Taulukko 4. Kemiönsaaren elintarvikkeita ja juomia valmistavien yritysten keskeisimmät myyntikanavat (monivalinta).

Myyntikanavat	Osuus
Suoramyynti kuluttajille esim. tilamymälä, Rekot, torit ja tapahtumat	92 %
Erikoismyymälät esim. lähiruokakaupat, museokaupat	69 %
Vähittäiskauppa	62 %
Yksityinen HoReCa -sektori	31 %
Tukkuliikkeiden kautta myynti kauppoihin ja HoReCa-sektorille	31 %
Oma verkkokauppa	15 %
Ammattikeittiöt	8 %
Julkinen ruokapalvelu	8 %
Muu, mikä?	0 %

Vahvuudet	Heikkoudet
• Lyhyet tuotannon toimitusketjut • Toimitusketjun läpinäkyvyyden esiintuominen ja avaaminen • Verkostoituminen muiden yritysten ja toimijoiden kanssa • Käsityömaisuus, ammattitaito • Perinteisyys ja perinteiset raaka-aineet • Aktiivinen tuotekehitystoiminta • Nopeus ja ketteruus = nopea reagointikyky • Omaleimaiset tuotteet • Asiakkaan kuunteleminen ja tiivis yhteydenpito asiakkaiden kanssa • Kehittymishalu • Tuotteiden korkea laatu • Osaava ja motivoitunut henkilökunta	• Logistiikan kustannukset • Suuret työvoimakustannukset • Puutteelliset viestintä- myynti- ja markkinointitoimet ja -resurssit + osaaminen • Kokonaisvaltaisen toiminnanohjauksen puute – ”monikanavaisuus vie aikaa ja resursseja” • Toimintojen ulkoistaminen on pientä • Jakelun ja logistiikan järjestäminen -oma jakelu • Pienen tuoman haavoittuvuus
Mahdollisuudet	Uhat
• Vastuullisuuden korostuminen • Lähiuokabuumin kasvaminen ja paikallisuuden arvostuksen kasvaminen • Suoramyyntin suosion kasvu • Sitoutunut henkilökunta • Laadukkaat premium-tuotteet • Artesaaniruoka SM-kilpailut • Ruoan ja matkailun yhteistyön kehittäminen • Myynnin kasvattaminen • Osaamisen lisääminen (täsmä)koulutus esim. webinaarit • Toimitusvarmuus ja nopeus • Pienuus mahdollistaa ketteryyden mm. oikea-aikainen sadonkorjuu • Uusien tuotteiden kehittäminen • Tuotannon käsityömaisuuden ylläpitäminen • Uusiin tuotantotiloihin ja -laitteisiin investoiminen • Myynti- ja jakelukanavien laajentaminen ja kehittäminen esim. HoReCa, vk, verkkokauppa, suoramyynti kuluttajille • Markkinointiosaamisen lisääminen • Uuden teknologian hyödyntäminen • Uudet tuoteinnovaatiot ja raaka-aineet	• Ympäristömuutokset, ilmastonmuutos ja sään ääriolosuhteet • Kuljetuskustannusten kalleus ja kustannusten kasvaminen • Infran kunto • Kuluttajien hintaherkkyys ja valmius maksaa premium -hintaa heikkenee • Perinteisestä tulee vanhanaikaista • Kaupan suuri valta ja yhteistyön lyhytjänteisyys • Suuret toimijat • Yrittäjyyttä ei arvosteta • Viranomaistoiminnan ja lainsäädännön vaikeutuminen • Liikkumisrajoitukset • Osaavan työvoiman puute koko ruokaketjussa • Raaka-aineiden saatavuus

Lisätietoja: Kemiönsaaren kunta, Tulevaisuuden Kehitystarpeet Varsinais-suomalaisessa ruokaketjussa -TuKeVa -hanke, https://www.kimitoon.fi/foretagande_sysselsattning/projekt

Raportin ovat koonneet Jonas Bergström ja Stella Törnroth, Kemiönsaaren kunta.

PARGAS

PARAINEN

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

KIMITÖÖN
KEMIÖNSAARI

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin